

Piyano Öğretiminde Deşifre Becerisinin Kazandırılması *

Burcu ÖZER, Nalân YİĞİT **

Piyano Öğretiminde Deşifre Becerisinin Kazandırılması

Acquisition of Sight Reading in Teaching Piano

Özet

Bu araştırmada, piyano öğretiminde deşifre için yazılmış parçalarla düzenli olarak yapılan çalışmaların piyanoda deşifre çalma becerisinin kazandırılmasına etkisinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Ön test – son test kontrol gruplu desene dayalı deneysel bir çalışma olup, Konya Çimento Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Müzik Bölümü birinci sınıfta okuyan 6'sı deney, 6'sı kontrol grubundan oluşan 12 öğrenci ile yapılmıştır. İki gruba da uygulanan ön testin ardından, deney grubuna 13 hafta boyunca düzenli olarak deşifre çalışmaları yaptırılmış, üç kez ara gözlem kayıtları alınmıştır. Deneysel uygulama sonunda ön testte ki ölçümler son testte tekrar deney ve kontrol gruplarına uygulanmıştır. Verilerin, Mann Whitney U ve Wilcoxon işaretli sıralar testi analizlerine göre; deney ve kontrol grupları arasında ön test için seviye farkı olmadığı, son testte ise deney grubu lehine anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda düzenli deşifre çalışmaları yapan deney grubunun deşifre becerisini kazanmada olumlu yönde gelişme gösterdiği sonucuna varılmıştır.

Abstract

The present study aims to analyze the effects of regular sight reading exercises, made on the piano with pieces created solely for this aim, on the acquisition of sight reading piano playing skills. The study, an experimental study based on pre-test –post test, research and control group design, is conducted with 12 first graders in the Music department, six students in the experimental and six in the control group, of the Konya Çimento (Cement) Fine Arts and Sports High School. After the students in both groups were administered a pre test, sight reading exercises for playing the piano were conducted with the experimental group for 13 weeks with three intermittent recordings. At the end of the experimental study, the evaluation made with the pre-test, were conducted again with the post test. The analysis of the data using Mann Whitney U ve Wilcoxon tests revealed in the pre-test no significant results among the two groups; however, a statistically significant outcome in favour of the experimental group was prevalent in the result of the post test. Thus, it can be assumed that the experimental group conducting regular sight reading exercises for playing the piano, has shown an enhancement in the acquisition of playing the piano by sight reading skill.

Anahtar Kelimeler: Piyano öğretimi, Deşifre, Beceri

Key Words: Teaching the Piano, Sight Reading, Skill

1. Giriş

Piyano; pek çok özelliğinden dolayı mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda en çok kullanılan çalgılar arasında yer almaktadır.

“Piyano eğitimi ve öğretimi, müzik eğitimi programının temelini oluşturur. Piyano dersi alan öğrencilerin kulak eğitimi, çok sesli duyular ve tonal duyguları gelişir. Bu sebeple AGSL’nde her öğrenci dört yıl boyunca piyano dersi almak zorundadır” (MEB, 2006).

* Aynı konulu Yüksek Lisans Tezi’nden yeniden düzenlenerek hazırlanmıştır.

**Burcu ÖZER, Araştırma Görevlisi, Selçuk Üniversitesi (35.madde ile), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, burcuozzer79@hotmail.com; Nalân YİĞİT, Doç.Dr., Konya Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, nyigit93@hotmail.com

Piyano eğitimi; “çalgıyı seslendirmek için bireyin davranışlarında müzikal, teknik ve estetik nitelikli yeni davranışlar kazandırmak amacıyla uygulanan sürecin tümü olarak nitelendirilebilir” (Yılmaz, 2006:584).

Piyano dersinin genel hedefleri;

1. Doğru nota çözme yeteneğini kazanabilme ve doğru ritimle çalmayı öğrenme,
2. On parmağına hakim olabilme, beyni ile parmakları arasında koordinasyon kurabilme,
3. Çok sesli duyma yeteneğini geliştirebilme, herhangi bir şarkının eşliğini doğru akorlarla, doğru fonksiyonlarla yapabilme,
4. Öğrendiklerini kendi başına denetleyebilme, nasıl öğreteceğini öğrenebilme,
5. Müzik zevkini ve görüşünü geliştirebilme,
6. Bilişsel, duyuşsal ve psikomotor davranışlarını geliştirebilme,
7. Bir başkasının söz konusu davranışlarını denetleyebilmedir (Kamacıoğlu, 1996).

Bu hedeflerin ilk sırasında yer alan doğru nota çözme yeteneğini kazanma yani deşifre; piyano eğitimi sürecinde kazanılması gereken en temel ve önemli becerilerdendir. Nitekim MEB AGSL Piyano Dersi Öğretim Programında da temel beceriler arasında yer alan deşifre becerisi, “piyano literatüründeki eserlerin seslendirilebilmesi için gerekli olan notasyonu doğru okuma ve klavyeye doğru aktarabilme becerisidir. Öğrenciler derslere ödev aldıkları eserleri deşifre etmiş olarak gelebilecekleri gibi yeni bir eseri bazen öğretmen ile birlikte ders esnasında deşifre ederek de öğrenebilirler. Çalışılmamış bir eseri ilk görüşte iyi ve yanlışsız çalabilmek hemen hemen imkansızdır. Ancak kültürlü bir müzikçi, ilk görüşte eseri anlayarak iyiye yakın bir derecede çalabilir. Genel bir anlatımla müzik dilinin şifrelerini çözümleme yöntemi olarak kabul edilen deşifre becerisi, öğrencilerin piyanoda çalacakları eserleri çözümleyebilmeleri için gerekli ve zorunludur” (MEB, 2006).

“AGSL’nde verilen piyano eğitimi, mesleki müzik eğitime hazırlık niteliğinde olması ve piyano eğitiminde hedeflenen temel davranışların ilk kez biçimlendirilmesi nedeniyle özel bir önem taşımaktadır” (Kalyoncu, 1996:5).

Bu nedenle eğitim sürecindeki her basamağın atlanmadan, sistematik ve dikkatli bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir.

Deşifre, piyano eğitiminde kilit nokta olarak yer almasına rağmen çoğunlukla göz ardı edilen ya da öğrenci tarafından fazla önemsenmeyen bir boyut olarak yer almakta, genellikle öğrenciler teknik anlamda üst düzeylere gelerek daha zor ve daha seçkin eserleri çalma isteği duymakta ve bu düşünce doğrultusunda zamanlarının büyük bir bölümünü teknik çalışmalara ayırmaktadırlar. Bu nedenden dolayı, çalıcılıkta ileri basamaklara gelmiş, ancak deşifre becerisini yeterince geliştirememiş öğrencilere çok sık rastlanmaktadır (Coşkun, 2001).

“Deşifre çalma, piyano eğitiminin başlangıcından itibaren öğrenciye kazandırılması gereken en önemli becerilerden biridir. Deşifre becerisi, öğrenciye piyano eğitiminde büyük kolaylık ve yarar sağlamanın yanı sıra, ilerideki meslek hayatı için de temel bir kaynak oluşturur. Deşifre büyük ölçüde öğrencinin zekasına, yeteneğine ve müzisyenliğine dayanır. Bununla birlikte, öğretmen rehberliğinde, iyi hazır-

lanmış bir öğretim programı ve sistemli bir çalışma ile her öğrenci deşifre becerisini geliştirebilir” (Çimen, 2001).

1.1. Problem Cümlesi

Piyano öğretiminde deşifre parçalarla düzenli olarak yapılan çalışmalarının deşifre çalma becerisi üzerindeki etkisi nedir?

1.2. Alt Problemler

1. Piyano öğretiminde deşifreye yönelik bilişsel davranışların kazanılma durumu nedir?
2. Piyano öğretiminde deşifre esnasında bilişsel davranışları performansa aktarma (devinişsel davranışları kazanma) durumu nedir?
3. Piyano öğretiminde deşifre parçalarla yapılan çalışmaların deşifre becerisinin kazandırılmasındaki etkisi nedir?

1.3. Amaç

Bu çalışmada, piyano öğretiminde düzenli deşifre çalışmalarının piyanoda deşifre çalma becerisine etkisini tespit etmek amaçlanmıştır.

1.4. Önem

Çalışma; deşifre konusunda varsa eksikliklerin giderilmesinde önerilerde bulunulması ve öğrencilerin ileride deşifreden kaynaklanan problemlerini belirlemek açısından önem taşımaktadır. Ayrıca bu alanda yapılan ilk deneysel çalışma olması bakımından da önemlidir.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma “deneysel araştırma” niteliğindedir ve araştırmanın yürütülmesinde “kontrol gruplu ön test-son test deneysel araştırma modeli” kullanılmıştır.

Araştırmanın temellendirilmesi için öncelikle literatür tarama yapılarak konu ile ilgili kaynaklar saptanıp toplanmış, araştırmanın çerçevesi konu uzmanları ile görüşülerek tespit edilmiş ve bu doğrultuda ölçme araçları belirlenmiştir.

Deneysel süreçte deşifre ile ilgili kazandırılması gereken davranışlar uzman kişilerin görüşleri doğrultusunda belirlenmiş, deşifre öncesinde ve deşifre esnasında dikkat edilmesi gereken kriterlerin bulunduğu iki bölümlü gözlem formu oluşturulmuştur. Araştırmanın kapsamı içerisinde deney ve kontrol grubuna uygulanan ön-test, son-test ve deney grubuna 13 haftalık süreçte her hafta verilen parçalar uzman görüşleri doğrultusunda belirlenen iki kitaptan seçilmiştir. AGSL birinci sınıf Piyano Öğretim Programındaki tonalitelerle ilgili konular dikkate alınarak deşifre parçalarda çoğunlukla Do majör tonundaki parçalar seçilmiş, Fa majör ve Sol majör tonundaki parçalar çalışmanın sonlarına doğru verilmiştir.

Deney ve kontrol grupları oluşturulurken öğrencilerin piyano çalma seviyeleri tespit edilerek her iki grupta da farklı seviyelerde öğrencilerin olmasına özen gösterilmiştir. Çalışmanın başında piyano öğretmenlerinin görüşleri de dikkate alınmıştır.

Ön test: Bu aşamada, belirlenen ölçme araçları deney ve kontrol grubu içinde yer alan her öğrenciye deşifre eğitimi sürecinin başında uygulanmış ve elde edilen veriler kamera kaydına alınmıştır.

DeneySEL süreç: Bu aşamada, deney grubu deşifre öncesinde ve deşifre esnasında dikkat etmesi gereken davranışlar hakkında bilgilendirilmiş 13 haftalık süreçte her hafta düzenli deşifre parçalar çaldırılmıştır. Bu süreçte deney grubuyla her hafta bir dersin 10 dakikası içinde deşifre parçaları üzerinde gözlem formunda yer alan bilişsel ve devinişsel davranışların kazanımına yönelik çalışmalar yapılmıştır. Deney grubuyla ön-test ve son-test haricinde 3 ara gözlem yapılmış ve kamera kaydı alınmıştır.

Son test: Bu aşamada, deşifre eğitimi alan deney grubuyla, piyano eğitim sürecine devam eden kontrol gruplarına öğrenci seviyelerine göre belirlenen deşifre parçalar çaldırılmış elde edilen veriler kamera kaydına alınmış, ön-test ve son-test uygulamaları sonucu elde edilen veriler karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

Çalışmada kullanılan deşifre parçalar: Araştırmada veri elde etmek amacıyla ön-test ve deney grubuna 13 hafta boyunca deneySEL çalışmanın her dersi kullanılmak üzere Specimen Sight-Reading Grade1 ,2 ve Read and Play ; son-testte ise Denes Agay's Learning To play Piano (Book One/Primer) ve Michael Aaron Adult Piano Course (Book One) adlı kitaplar uzman görüşü alınarak seçilmiş ve parçalar yine uzman görüşü alınarak belirlenmiştir.

Çalışma Grubu: Araştırmanın çalışma grubu Konya Çimento Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi birinci sınıf öğrencilerinden 6 deney- 6 kontrol, 4 kız 8 erkek olmak üzere toplam 12 öğrenciden oluşmuş, alınan uzman görüşleri ve yapılan seviye belirlemenin ardından farklı düzeylerdeki öğrencilerin deney ve kontrol gruplarına eşit dağılımları gerçekleştirilmiştir.

2.2. Veri Toplama Yöntemleri

Araştırmada nitel veriler literatür tarama yöntemi, nicel veriler ise deneySEL çalışma ile elde edilmiştir. Araştırma süresince yapılan ön test-son test ve ara gözlemler kamera ile kaydedilmiştir. Ön ve son test kayıtları, hazırlanan gözlem formu kullanılarak araştırmacı ve iki uzman kişi tarafından değerlendirilmiştir.

2.3. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS 15.0 istatistiksel paket programı kullanılarak elde edilmiştir. Deşifre eğitimi alan deney grubu ve deşifre eğitimi almayan kontrol grubu arasındaki fark Mann-Whitney U testi uygulanarak incelenmiştir. Ayrıca deney grubunun ön test-son test ve kontrol grubunun ön test-son test arasındaki farkı görmek için Wilcoxon işaret testinden yararlanılmıştır.

2.4. Gözlemciler Arası İlişki Analizi

İki uzman ve araştırmacının ön test ve son teste dair gözlem değerlendirmelerindeki güvenilirliği ölçmek için ilişki testi kullanılmıştır. Ön test ve son testteki gözlem formu iki bölüme ayrılarak istatistiki değerlendirmeler yapılmış, uzmanlara göre güvenilirlik katsayıları aşağıda verilmiştir ($p < .05$):

Gözlemciler arası ön test 1'de her iki uzman arasında ($r = .837, p = .001$) ve uzmanlar ile araştırmacı arasında yüksek düzeyde pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir ($r = .926, r = .775, p = .000, p = .003$)

Ontest 2’de iki uzman (r .803, p=.002)ve araştırmacı arasında yüksek düzeyde pozitif yönde ilişki tespit edilmiştir (r .655, r .776, p= .021, p= .003).

Tablo 1: Gözlemciler Arası Son Test 1 İçin İlişki Analizi

		<i>sontest1</i>	<i>u1sontest1</i>	<i>u2sontest1</i>
sontest1	r	1	.908(**)	.953(**)
	p		.000	.000
	N	12	12	12
u1sontest1	r	.908(**)	1	.934(**)
	p	.000		.000
	N	12	12	12
u2sontest1	r	.953(**)	.934(**)	1
	p	.000	.000	
	N	12	12	12

** p< .05

Son test 1’de iki uzman ve araştırmacı arasında pozitif yönde ilişki tespit edilmiştir.

Tablo 2: Gözlemciler Arası Son Test 2 İçin İlişki Analizi

		<i>sontest2</i>	<i>u1sontest2</i>	<i>u2sontest2</i>
sontest2	r	1	.987(**)	.991(**)
	p		.000	.000
	N	12	12	12
u1sontest2	r	.987(**)	1	.990(**)
	p	.000		.000
	N	12	12	12
u2sontest2	r	.991(**)	.990(**)	1
	p	.000	.000	
	N	12	12	12

** p< .05

Son test 2’de iki uzman ve araştırmacı arasında yüksek düzeyde pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir. Yapılan güvenilirlik analizi sonuçlarına göre iki uzman ve araştırmacının aralarındaki tutarlılık yüksek değerde bulunmuştur.

3. Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine ilişkin verilerin istatistiksel olarak çözümlenmesi ile elde edilen bulgular ve bulgulara ilişkin yorumlar yer almaktadır. Araştırmanın bulgularının veriliş kurgusu alt problemlerin sırasına göre yapılmıştır. Her alt problem başlık haline getirilmiş, sonra bulguların sözöl açıklamaları yapılmış, daha sonra da yorumlara yer verilmiştir.

3.1. Deney ve Kontrol Grubunun Deşifreye Yönelik Bilişsel Davranışları Kazanma Durumuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 3: Deney ve Kontrol Grubunun (Ön Test 1) Deşifreye Yönelik Bilişsel Davranışları Kazanma Durumuna İlişkin Mann –Whitney U Testi Sonuçları

	Grup	n	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	p
Öntest 1	Deney	6	6.50	39	18	1
	Kontrol	6	6.50	39		

Yapılan analiz sonucu deney-kontrol grupları arasında ön test 1 için fark olmadığı ($U=18$; $p=1$) görülmüştür. Buna göre deney ve kontrol grubu öğrencilerinin ön test 1 düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığı ve gruplar arasında dengeli bir dağılımın söz konusu olduğu görülmektedir. Bu durum her iki grubun da deşifre öncesi dikkat edilmesi gereken bilişsel davranışlar hakkında ön test 1 için henüz bilgilendirilmediklerinden dolayı herhangi bir kazanımın gerçekleşmediğini göstermektedir.

Tablo 4: Deney ve Kontrol Grubunun (Son Test 1) Deşifreye Yönelik Bilişsel Davranışları Kazanma Durumuna İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Grup	n	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	p
Sontest 1	Deney	6	9.50	57	.000	.004
	Kontrol	6	3.50	21		

Deney ve kontrol gruplarının son test 1 puanları arasında deney grubu lehine anlamlı fark ($U=.000$; $p=.004$) vardır. Deşifre için özel çalışma yapmayan kontrol grubunun ön test-son test puanları arasındaki fark anlamsızdır. Bu durum verilen eğitim sonucu deney grubunun bilişsel davranışların kazanımında olumlu yönde gelişme gösterdiği kontrol grubunun ise süreç içerisinde deşifreye yönelik bilişsel davranışları kazanmadığı şeklinde yorumlanabilir.

3.2. Deney ve Kontrol Gruplarının Deşifre Esnasında Bilişsel Davranışları Performansa Aktarma (Devinişsel Davranışları Kazanma) Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 5: Deney ve Kontrol Grubunun (Ön Test 2) Deşifre Esnasında Bilişsel Davranışları Performansa Aktarma (Devinişsel Davranışları Kazanma) Durumlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Grup	n	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	p
Öntest 2	Deney	6	7.25	43.5	13.5	.453
	Kontrol	6	5.75	34.5		

Yapılan analiz sonucunda deney kontrol grupları arasında ön test 2 için fark olmadığı ($U=13,5$; $p=.453$) görülmüştür. Buna göre deney ve kontrol grubu öğrencilerinin ön test 2 düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığı ve gruplar arasında dengeli bir dağılımın söz konusu olduğu görülmektedir. Bu durum deşifre ile ilgili eğitim almayan deney grubu öğrencilerinin deşifre esnasında bilişsel davranışları performansa aktarma ve devinişsel davranışlarla ilgili ön test 2 için herhangi bir kazanımlarının mevcut olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 6: Deney ve Kontrol Grubunun (Son Test 2) Deşifre Esnasında Bilişsel Davranışları Performansa Aktarma (Devinişsel Davranışları Kazanma) Durumlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Grup	n	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	p
Sontest 2	Deney	6	9.50	57	.000	.004
	Kontrol	6	3.50	21		

Deney ve kontrol gruplarının son test 2 puanları arasında deney grubu lehine anlamlı fark ($U=.000$; $p=.004$) vardır. Deşifre için özel çalışma yapmayan kontrol grubunun ön test 2-son test 2 puanları arasındaki fark ise anlamsızdır. Bu durum verilen eğitim sonucu deney grubunun bilişsel davranışları performansa aktarım ve devinişsel davranışları kazanımında olumlu yönde gelişme gösterdiği; kontrol grubunun ise süreç içerisinde deşifreye yönelik bilişsel davranışları performansa aktarma ve devinişsel davranışları kazanamadığını şeklinde yorumlanabilir.

“AGSL’nde verilen piyano eğitimi, mesleki müzik eğitimine hazırlık niteliğinde olması ve piyano eğitiminde hedeflenen temel davranışların ilk kez biçimlendirilmesi nedeniyle özel bir önem taşımaktadır” (Kalyoncu, 1996:5).

“Piyano eğitimi genellikle bire bir yapılan bir eğitimidir. Öğrencinin teknik ve müzikal becerileri kazanması kadar, hızlı ve doğru nota okuma becerisini kazanması da dersin önemli boyutlarındandır. Bu nedenle piyano dersinin bir bölümü mutlaka deşifre çalışmalarına ayrılmalıdır” (Tufan 2000:102).

3.3. Piyano Öğretiminde Deşifre Parçalarla Yapılan Çalışmaların Deşifre Becerisinin Kazandırılmasındaki Etkisine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 7: Deney Grubunun Deşifre Parçalarıyla Yaptığı Çalışmaların Deşifre Becerisini Kazanmalarındaki Etkisine İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

	Sontest- ön test	n	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	z	p
Deney Grubu	Negatif sıra	0	.00	.00	2.207	.027*
	1 Pozitif sıra	6	3.50	21		
	Eşit	0				
	Negatif sıra	0	.00	.00	2.201	.028*
	2 Pozitif sıra	6	3.50	21		
	Eşit	0				

Yapılan ön test son test karşılaştırmasında deney grubunun kendi içerisindeki gelişim düzeyi anlamlıdır (test 1 $Z=2.207$, $p=.27$; test 2 $Z=2.201$, $P=.28$). Bu durum deşifre için yazılan özel parçalarla düzenli deşifre çalışması yapan deney grubunun deşifre becerisinde başarı sağladığını göstermektedir.

Tablo 8: Kontrol Grubunun Deşifre Parçalar Kullanılmadan Yaptıkları Repertuar Çalışmalarının Deşifre Becerisini Kazanmalarındaki Etkisine İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

	Sontest- ön test	n	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	z	p
Kontrol Grubu 1	Negatif sıra	1	2	2	1.134	.257
	Pozitif sıra	3	2.67	8		
	Eşit	2				
Kontrol Grubu 2	Negatif sıra	1	4	4	.962	.336
	Pozitif sıra	4	2.75	11		
	Eşit	1				

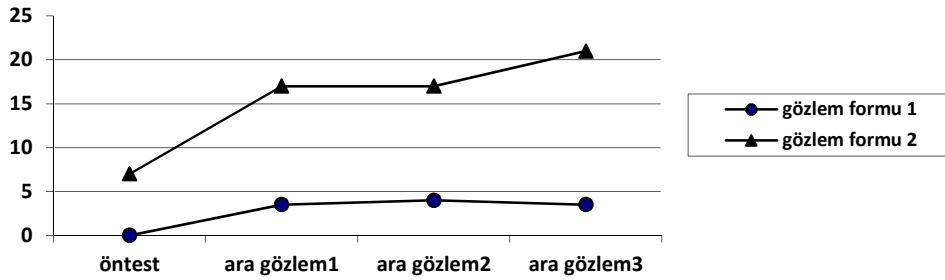
Kontrol grubunda her iki gözlemden önce ve son test arasında fark yoktur (test 1 Z=1.134, P=.257; test 2 Z=.962, p=.336). Bu durum deşifre ile ilgili düzenli çalışma yapmayı normal repertuar çalışmasına devam eden kontrol grubunun süreç içerisinde deşifre becerisinin kazanılmasında ilerleme göstermediği anlaşılmıştır.

“Piyanoda deşifre çalışmaları için özel olarak yazılmış çok sayıda kaynak bulunmaktadır. Çalışmalar, bu kaynaklardan öğrencinin düzeyine uygun olanlarının çaldırılması şeklinde yapılabildiği gibi yeni verilen ödevlerin bir bölümünün okutulması şeklinde de olabilir” (Tufan, 2000:102).

Deşifre becerisi kötü olan okuyucu sınırlı repertuarını çalışmak ve icra etmek için zaman bulabilirken, deşifresi iyi olan okuyucu genellikle kendi inisiyatifi ile çok geniş bir müzik repertuarına açılım yaparak yeni teknik, stil ve yorumlayıcı deneyimlere sahip olabilir (Newman, 1984).

“Mesleki müzik eğitiminin en önemli dallarından biri olan piyano eğitiminde fazla güçlük çekmeden ve hızla ilerleme yapabilmenin ilk koşulu, sağlam bir deşifre becerisinin elde edilmesidir. Bu temel beceriyi kazanan bir öğrenci piyanoda doğru ve kolay alıştırmayı yapabildiği için çalışmaktan zevk alır, öğrenme merakı artar ve karşısına yeni çıkan parçaları deşifre etmekten çekinmez. Deşifre becerisiyle öğrenci çalgısında hızla ilerleyerek daha geniş bir dağar kazanma, piyano edebiyatını daha yakından tanıma, müzik kültürünü ve müzikalitesini geliştirme vb. olanaklar elde eder” (Çimen, 1997).

3.4. Ara Gözlemlerden Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Grafik 1: Ara Gözlem Grafikleri

Deney grubuna yapılan ara gözlemlerde olumlu yönde ilerlemenin olduğu görülmektedir. Ara gözlem 3'te gözlem formu 1 için yaşanan düşüşün deşifre yaptırılan kitaplardan Specimen sight-reading Grade 2'den yani bir üst seviyeden seçilmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Buna rağmen deşifre esnasında kazanılması gereken davranışların ölçüldüğü gözlem 2'de olumlu gelişme kaydedilmiştir.

4. Sonuç ve Öneriler

4.1. Sonuçlar

1. Deney ve kontrol grubunun deşifreye yönelik bilişsel davranışları kazanma durumlarına ilişkin ön test 1'de elde edilen veriler üzerinden gerçekleştirilen Mann Whitney U Testi sonucunda deney ve kontrol grubu puanları arasında anlamlı bir fark yoktur ($U=18$). Bu durumda her iki gruptaki öğrencilerin ön test 1 seviyelerinin aynı düzeyde olduğu sonucuna varılmaktadır.

2. Deşifreye yönelik bilişsel davranışları kazanma durumuna ilişkin son test 1'den elde edilen veriler üzerinden gerçekleştirilen Mann Whitney U Testi sonucunda düzenli deşifre çalışması yapan deney grubuyla deşifre çalışması yapmadan piyano eğitimine devam eden kontrol grubu öğrencilerinin puanları arasında deney grubu lehine ($U=.000$) anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Bu durumda, piyano öğretiminde düzenli deşifre çalışmaları sonucu deney grubunun deşifre öncesi bilişsel davranışları kazandığı sonucuna varılmaktadır.

3. Deney ve kontrol gruplarının deşifre esnasında bilişsel davranışları performansa aktarma ve devinışsel davranışları kazanma durumlarına ilişkin ön test 2 Mann Whitney U Testi analiz sonucunda deney ve kontrol grupları arasında anlamlı fark olmadığı görülmüştür ($U=13.5$). Bu durum deşifre eğitimi öncesi deney grubunun kontrol grubuyla arasında seviye farkı olmadığı sonucunu göstermektedir.

4. Deşifre esnasında bilişsel davranışları performansa aktarma ve devinışsel davranışları kazanma durumuna ilişkin son test 2'den elde edilen verilerin Mann Whitney U Testi ile yapılan analiz sonucunda düzenli deşifre çalışması yapan deney grubu ile deşifre çalışmasına yer verilmeden piyano eğitimine devam eden kontrol grubu öğrencilerinin puanları arasında deney grubu lehine ($U=.000$) anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Bu durumda deney grubunun almış olduğu düzenli deşifre eğitimi sonucu deşifre esnasında bilişsel davranışları performansa aktarma ve devinışsel davranışları kazanma durumlarında olumlu gelişme gösterdiği sonucuna varılmaktadır.

5. Düzenli deşifre çalışmaları yapan deney grubunun deşifre parçalarla yaptığı çalışmaların deşifre becerisini kazandırmasındaki etkisine yönelik ön test-son test 1 ve 2'den elde edilen veriler üzerinden gerçekleştirilen Wilcoxon Testi sonucunda, deney grubu ön test-son test başarı puanları arasında ($Z=2.207$, $Z=2.201$) anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Bu durumda deney grubunun almış olduğu eğitim sürecinde deşifre için özel hazırlanmış parçalarla yaptığı çalışmalar sonucu deşifre becerisini kazanmada olumlu yönde gelişme gösterdiği sonucuna varılmaktadır.

6. Kontrol grubu öğrencilerinin deşifre amacı gütmeyen yaptıkları repertuar çalışmalarının deşifre becerisini kazanmalarındaki etkisine ilişkin öntest-son test 1 ve 2'den elde edilen verilerin Wilcoxon Testi ile yapılan analiz sonucunda anlamlı fark olmadığı ($Z=1.134$, $Z=-.962$) belirlenmiştir. Buna göre deşifre çalışmalarına yer verilmeden piyano eğitimi alan kontrol grubunu öğrencilerinin eğitimleri sonunda deşifre becerisini kazanma durumlarında olumlu gelişme gösteremedikleri sonucuna varılmıştır.

4.2. Öneriler

Araştırmadan elde edilen bulgular ve sonuçlara göre piyano öğretim sürecinde deşifre becerisinin kazandırılmasına yönelik aşağıdaki öneriler sunulmuştur.

1. MEB Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Piyano Dersi Öğretim Programı'nda temel beceriler içinde yer alan ve kazanılmasının gerekli ve zorunlu olduğu belirtilen deşifre becerisine gereken önem verilmelidir. Piyano öğretiminde deşifre becerisinin kazandırılabilmesi için öğretmenler tarafından düzenli deşifre çalışması yaptırılmalı, öğrenci deşifre çalışma yapma disiplinine alıştırılmalıdır. Bu nedenle birinci sınıftan itibaren deşifre becerisinin kazandırılabilmesi için sistematik ve düzenli deşifre çalışmaları yaptırılmalı her dersin belli bir süresi deşifreye ayrılmalıdır.

2. Deşifre öncesinde ve deşifre sırasında dikkat edilmesi gereken hususlar öğrenciye anlatılmalı ve bunların davranışa dönüşebilmesi için derslerde düzenli çalışmalar yaptırmanın dışında deşifre ödevleri verilmeli ve öğrencinin kendini kontrol edebilme yönünün gelişmesi sağlanmalıdır.

3. Deşifre becerisinin kazanımını destekleyen en önemli derslerin başında gelen müziksel işitme, okuma, yazma dersinde deşifre öğretimini destekleyen çalışmalara ağırlık verilmelidir.

4. Deşifre becerisinin kazanımını ölçebilmek için piyano sınavlarında deşifreye yer verilmelidir.

Kaynaklar

Agay, D. (1981). Teaching Piano. (Volume 1). New York: Yorktown Music Press, Inc.

Byrant. C.M. (1997). Sight-Reading is An Art. February, 42.

Çimen, G. (1997). Piyano Eğitiminde Deşifre. A.İ.B.Ü. Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Sempozyumu, Bolu.

Çimen, G. (2001). Piyanoda Deşifre Öğretimine Yaklaşımlar. Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, Cilt:14, No:2, 95.

Coşkun, M. (2001). Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı Anabilim Dalında Uygulanmakta Olan Piyano Eğitiminde Deşifrenin Yeri ve Önemi. Ankara: Yüksek Lisans Tezi Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Harrel, R. (1996). Components Of Sight Reading. Clavier, Şubat, s.25.

Johnson, T.A. (1964). Read And Play. New York, USA: Edition Peters.

Kalyoncu, N. (1996). Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi müzik Bölümlerinde Piyano Öğretim Programlarının Hedeflerine Ulaşma Durumu, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Kamacioğlu, F. (1996). I. Ulusal Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Sempozyumu, Bursa.

MEB, (2006). AGSL Piyano Dersi Öğretim Programı (9,10,11 ve 12. Sınıflar). Ankara.

Newman, W.S. (1984). The Pianist's Problems, Fourth Edition. New York: Da Capo Press.

Spillman, R. (1990). Sight Reading At The Keyboard. New York. USA: Schirmer Books.

Tufan, S. (2000). Pişano Eğitiminde Deşifre alışmaları. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakóltesi Dergisi, Cilt 20, 3, 101-104.